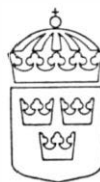


Motion till riksdagen

1988/89: Ub828

av Ingela Mårtensson (fp)

Ämnet bild



Mot.
1988/89
Ub828 – 832

Bild och ord är oslagbara i kombination för att nå ut med ett budskap. Det vet varje tidningsredaktör. Men vet SÖ det? Eller utbildningsministern? Det verkar inte så, för annars skulle inte bildämnet hamnat i den stryk-klass som det nu befinner sig.

Den gamla folkskolläraren var bättre rustad, när det gäller grundläggande färdigheter i bild än dagens mellanstadielärare. Gårdagens gymnasieelever fick mycket mer träning i att uttrycka sig i bild än dagens ungdomar. Därmed menar jag inte att vi ska gå tillbaka till det gamla teckningsämnet. Bildämnet har utvecklats mycket sedan dess, men det har en alldeles för liten plats i dagens svenska skola.

Tidigare var det en merit att ha högt betyg i teckning för blivande teknologer. Idag har oftast nyintagna arkitektstuderande inte haft undervisning i bild sedan de slutade grundskolan.

Hur har vi kunnat gå denna kräftgång samtidigt som bilden betyder så mycket mer i samhället nu än för t.ex. 35 år sedan? Då fanns knappast några bilder i dagspressen. Idag har varje ansedd tidning bilder med färgtryck. För 35 år sedan fanns varken TV eller video i Sverige. Idag tillbringar våra ungdomar en mycket stor del av sin fritid att se på bilder.

TV är lika väl som radio ett kommunikationsmedel. Varför betraktas då i den svenska skolan bara språket som ett medel för kommunikation och inte bilden?

När barnet lär sig ett språk, så utvecklas dess förmåga att tänka. Det samma gäller bilden. Ett barn som tränar sin visuella förmåga utvecklar en annan dimension av tänkandet. Genom bilder ges möjligheter till associationer, vilket är en del i det kreativa tänkandet.

”En väsentlig förmodligen dominerande del av vårt centrala nervsystem sysslar med bilddata”, skriver professor Per-Erik Danielsson i rapporten om ”Bildbehandling inom forskningen”. Här finns möjligheter till forskningsanknytning av bildundervisningen som också ger utgångspunkter för utvecklingsarbete. Ett känt amerikanskt projekt Zero kretsar kring det centrala begreppet ”multipel intelligens”. Flera svenska forskare för liknande resonemang. De tillskriver vår förmåga på bildområdet en allmän funktion till skillnad från det begränsat ”estetiska” som svensk bildundervisning av tradition står för. Med forskarnas synsätt tillförs tänkandet i princip ytterligare en dimension, vilket i sin tur ökar den intellektuella basen för kreativitet.

Den svenska skolan måste få in bildämnet som ett basämne i undervisningen. Idag behandlas det som något "extra tillvalt". Sedan ämnet gjordes frivilligt på gymnasieskolan så har det nästan försvunnit på vissa linjer. Hvitfeldska gymnasiet i Göteborg har 1 800 elever och enbart teoretiska linjer, dvs. sådana linjer där bild och musik i huvudsak har sina timmar. Där finns endast en bildlärare!

Bilder och bildundervisningen skall tillskrivas en betydelse i skolan som svarar mot bildmediernas funktioner i samhället. Läroplanens mål och riktlinjer är inte tydliga på den punkten. Kursplanen i bild är svår att tolka och tillämpa i synnerhet för klasslärare med deras mycket korta utbildning i ämnet. Inom parentes kan nämnas att folkskolläroplanen på sin tid hanterade lärarnas behov av grundläggande färdigheter i bild på ett mer omsorgsfullt sätt.

När riksdagen tidigare tagit ställning till ämnet bild så har det hänvisats till det omfattande utvecklingsarbete på bildspråkets område i skolan, bl. a. projektet "Kultur i skolan". Dessa projektpengar har främst gått till kulturarbetarnas medverkan i skolan, vilket givetvis gett pågående verksamhet ett lyft, men inte medverkat till ämnesutveckling i läroplansteoretisk mening. Vidare har den riksomfattande aktionen "Bildspråket i skolan" använts för att avslå motionskrav. Bildspråksaktionens lika breda som angelägna syfte motverkas av att projektet inte tilldelats några medel för genomförande.

Bilden har därutöver visat sig ha en stor betydelse i invandrarundervisningen och i arbetet med flyktingar — inte minst barn med svåra upplevelser bakom sig. Bildens betydelse i dessa sammanhang bör uppmärksammas mera.

Hemställan

Mot denna bakgrund hemställs

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om bildämnet i skolan och dess behov av och möjligheter till utveckling,
2. att riksdagen hos regeringen begär åtgärder på bildundervisningens område i form av forskningsanknytning och utvecklingsarbete på vetenskaplig grund,
3. att riksdagen hos regeringen begär förslag om åtgärder för att förbättra lärarutbildningen för bildlärare.
4. att riksdagen hos regeringen begär åtgärder som medför att utbildningen till lärare i bild utvecklas i samklang med vad som angetts i yrkande 2,
5. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om bildens betydelse i invandrarundervisning och flyktingarbete.

Stockholm den 25 januari 1989

Ingela Mårtensson (fp)